

sammen; tage vi derimod Svendeklassen og Næstere med, maade vi være belovede paa, at Gjennemsnitsbeløbet vil løbe op til næsten 300 Rbd., ja maaskee derover. Nu er her altsaa foreslaaet et Tillæg, som for en ringe Deel er begrundet paa, hvad der er kommet deres Foresatte tilgode, for en Deel paa, hvad Tiden kræver, for at de kunne leve et nogenlunde taaleligt Liv, og for en Deel paa, hvad de herefter med Billighed kunne vente, naar deres Betaling sammenlignes med andre Privates. Men af hvad Natur er det Tillæg, der er foreslaaet, ville De vel spørge? Jeg skal sige Dem, mine Herrer, hvorledes jeg betragter Sagen; skulde vi komme heldigt ud af de Opgaver, der ere stillede vor Tid, skal virkelig det Gaab realiseres, det er vakt i den store Masse, saa maa det være ved at søge at forbedre deres Kaar; men vi skulle, idet vi forbedre deres Kaar, tillige søge at arbejde hen til, at vi, om jeg saa maa sige, skulle opdrage den hele Masse, vi skulle søge at skaffe en bedre Moralitet tilveie. Jeg troer ikke, at, om De skaffe nok saa mange Skoler, som Staten formaaer, om De igjennem deres Præster søge at indvirke saameget, de kunne paa disse Folk, at de nogenstunde ville naae at realisere Formaalet, naar vi ikke tillige søge at gjøre hele Livet til en Skole. Dersom De derimod tage Hensyn til, hvad der foregaaer i det daglige Liv, og erindre, at vi Alle, ligesom fra det Dieblif, vi gaae ud paa vor egen Haand, indtil vi blivne gamle, uvilkaarligt antage Charakter, Sæder og Skikke af den Omgang, vi færdes iblandt, saa lad os tage Hensyn hertil. Jeg troer saaledes, at vi maade erkjende Rigtigheden af, at det vilde være ønskeligt, om vi kunne faae de Eldre i alle Classer til at tjene som Veiledere for de Ungre. Det er dette, som jeg mener, vi bør have for Øie, og derfor er det Tillæg, som her er foreslaaet, ingenlunde foreslaaet at uddeles ifslang. De ville see, at der ikke er foreslaaet noget Tillæg til de Ungre, men at Underclasserne kun faae det efterhaanden, som de have tjent i visse Aar, naar de have afgivet Beviser paa, at de opfyldte deres Kald og vare tjenlige dertil, og havde lært at benytte rigtigt, hvad de faae. Dersom vi laae ind paa denne Vej, kunne vi være aldeles overbeviste om, at vi ville ud-

rette langt Mere, end om vi votere lignende Summer til specielle Skoler eller Dørlige. Der kunde være Spørgsmaal, om det var det rette Dieblif nu, og der kunde være saameget mere Spørgsmaal herom, da, som bemærket, Ministrene ikke synes at være tilbøielige til at gaae ind paa Forslaget; men jeg maa atter tillade mig at gjøre opmærksom paa, at allerede en stor Deel af disse Folk, og navnlig i Særdeleshed af dem, hvis Sag jeg taler, de Eldre, have henlevet en Række af Aar under trykkende Kaar, under en Behandling, hvorom der vel kan være deelte Meninger, men som virkelig ikke altid har været saaledes, at den kunde virke velgjørende og opmuntrende paa dem. Altsaa det gælder kun om de Eldre, som størstedels ere tvungne ind i deres Stilling, og som allerede have baaret en heel Deel af Livets Byrder, det gælder om at skaffe dem en noget blidere Stilling, og, ville De virkelig imødekomme dette, kan det ikke hjælpe at opsætte det, til den hele nye Plan var udarbejdet; thi saa ere maaskee Mange af dem gaaede bort, og gaaede hen til et Sted, hvorfra de ikke komme tilbage. Nu ville vi virkelig hjælpe dem, og, er det ikke blot tomme Ord, saa er der ingen Tid at spilde, og saa maade vi strax gaae til Værket. Det er dette, der har ledet mig til at bringe Sagen frem, i Forbindelse med Flere af Udvalget, nemlig de ærede Rigsdagsmænd for Holbek Amts 1ste District (B. Christensen), Holbek Amts 2det District (Tscherning), Aalborg Amts 3die District (Rée) og Sorø Amts 2det District (Alberti), og jeg skulde meget beklage, om den skulde falde af en formel Grund, thi formel troer jeg at maatte falde den; jeg har nemlig ikke i Udvalget hørt nogen reel Indsigelse hverken imod Tillægets Størrelse eller Bessaffenheden af Fordelingsmanden; jeg har vvertimod hørt indrømme fra flere Sider, at der var Meget, som talte derfor, men kun, naar det gik ud fra Ministeriet; jeg vilde, siger jeg, meget beklage, om Sagen af en saadan formel Grund skulde falde nu, og jeg vilde saameget mere have Grund til at beklage det, som det virkelig har vist sig, at Thinget ikke altid opfatter en saadan Sag strax fra det rette Standpunkt. Jeg skal tillade mig at